

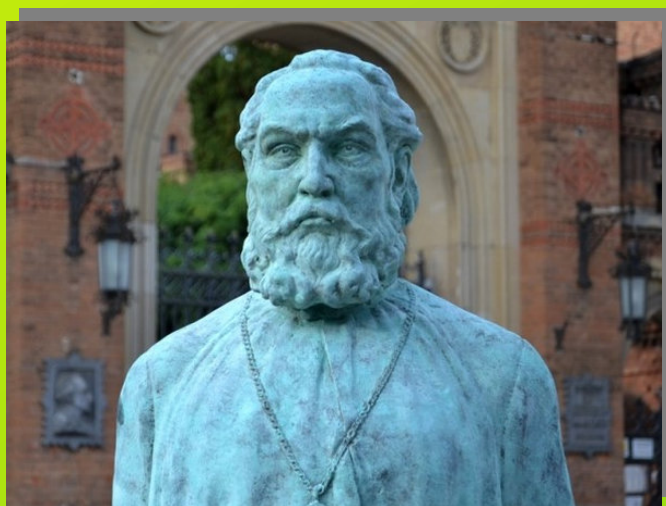
ЛІТЕРАТУРНИЙ ДАЙДЖЕСТ

СИДІР ВОРОБКЕВИЧ – ТВОРЧА ПЕРЛИНА БУКОВИНСЬКОГО КРАЮ

До 190-річчя від дня народження Сидора Воробкевича
(1836-1903)

5 травня виповнюється 190 років від дня народження Сидора (Ізидора) Воробкевича (1836–1903) – українського письменника і композитора, музично-культурного діяча і православного священника, педагога і редактора часописів Буковини, художника.

Сидір Воробкевич народився 5 травня 1836 року в Чернівцях у родині вчителя філософії і богослов'я.

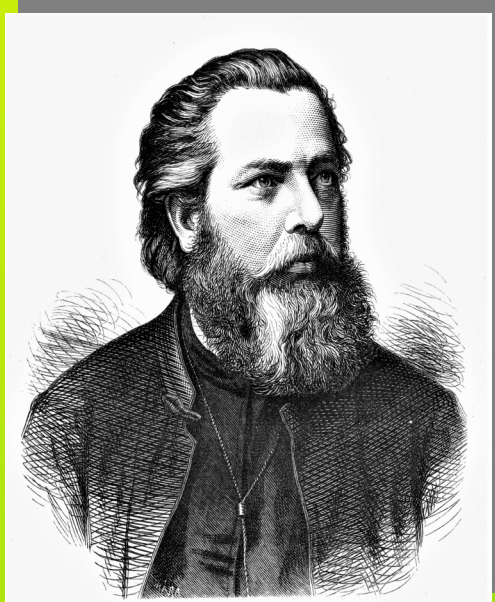
Його прадід утік свого часу з Литви і звався Скальський Млака де Оробко, а дід переробив Оробко на Воробкевича. Частина прізвища Млака стала улюбленим псевдонімом Сидора. Батько його, Іван, на той

час працював при Чернівецькій гімназії (тодішній ліцей) професором релігії і філософії.

Матір померла в 1840 році. Через п'ять років помер батько – Сидір разом зі своїм братом Григорієм залишилися сиротами. Їх дід, кіцманський протопоп Михайло Воробкевич, забрав онуків до себе жити в містечко Кіцмань. Першу науку в Кіцмані дітям надала бабка Параскева. Вона навчила любити рідну мову, пісню та народ. З уст своєї бабусі Сидір чув силу-силенну казок, пісень, народних оповідань про козаків і турків. Дід поета знав безліч оповідей про козацтво, Україну, Умань, Залізняка, Гонту.

Навчався у Чернівецькій гімназії, згодом – у духовній семінарії, яку закінчив 1861 року, де він почав складати вірші й створювати до них музику. Потім був священиком у буковинських селах, де вивчав фольклор і побут місцевого населення.

Музичну освіту здобував приватно у професора Віденської консерваторії Ф. Кренна. У 1868 році склав іспит на звання викладача співу й регента хору у Віденській консерваторії. З 1867 року викладав спів у Чернівецькій духовній семінарії та гімназії, а з 1875 р. – на богословському факультеті Чернівецького університету. Як композитор складав літературні пісні і псалми, komponував хорові твори, сольні пісні та оперети, писав мелодії на власні вірші.

Літературна діяльність Сидора Воробкевича розпочалася 1863 року, коли в збірнику «Галичанин» було надруковано п'ять перших віршів під загальною назвою «Думки з Буковини». 1877 року він видав перший буковинський альманах «Руська хата». Один із засновників і редакторів журналу «Буковинская зоря».

Працюючи в Чернівецькому університеті, очолював «Руське літературне товариство», а з 1876 року – студентське товариство

«Союз». В 1887 році Сидір Воробкевич очолював товариство «Руський дім народний» в Чернівцях.

Сидір Воробкевич писав українською, німецькою і румунською мовами. В літературному доробку письменника – вірші, поеми, оповідання, повісті реалістичного і романтичного характеру. Він розробляв теми історичного минулого: оповідання «Турецькі бранці» (1865), поема «Нечай» (1868), драми «Петро Сагайдачний» (1884), «Кочубей і Мазепа» (1891), комедія «Пан мандатор», писав про тяжку долю селянства: вірші «Рекрути» (1865), «Панська пімства» (1878). Одним з перших в українській літературі відобразив життя робітників (драма «Блудний син»).

Найповніше талант С. Воробкевича проявився в ліричних віршах, де поет «розсипає велике багатство життєвих спостережень, осяяних тихим блиском щирого, глибокого, людського і народолюбного чуття» (І. Франко). Характерними рисами поезії Воробкевича є мелодійність, близькість до фольклорних джерел (вірш «Летить, летить чорний ворон...» та ін.). Багатьом його творам властивий гумор.

Вірш Сидора Воробкевича «Рідна мова», покладений на музику автором, став хрестоматійним. Чимало творів С. Воробкевича перекладено болгарською, німецькою та іншими мовами. Перебуваючи на викладацькій роботі в Чернівецькій духовній семінарії, гімназії, університеті, Сидір Воробкевич багато уваги приділяв молоді: уклав пісенники для початкової школи, створив посібники з теорії музики й співу та ін. Виступаючи одночасно як композитор і письменник, він створює чимало віршів, пісень для дітей («Рідна мова», «То наші любі, високі Карпати», «Веснянка», «Осінь»). Після поїздки до Києва (1874) Воробкевич написав два чоловічі хори «Цар-ріка наш Дніпро» та «Я родився над Дніпром, отому я козаком».

За життя письменника було видано збірку віршів «Над Прутом» (1901) за участю І. Франка. Перу поета належить ряд оповідань, новел, нарисів і сміховинок («Нерон», «Сабля Скандербега», «Клеопатра», «Іван Грозний»). Він – автор циклу статей «Наші композитори», у якому чільне місце відведене композиторові М. І. Глінці. Автор багатьох і різноманітних за жанром літературних, музичних творів – пісень і хорів, романсів, оперет. Писав музику на слова Т. Шевченка, Ю. Федьковича, І. Франка, В. Александрі, М. Емінеску, В. Бумбака. Також виступав як музичний педагог; зокрема, його учнем був видатний австрійський музикознавець українського походження Євсей Мандичевський.

За словами І. Франка, С. Воробкевич був одним з «перших жайворонків нової весни нашого народного відродження».

У 1993 році засновано Літературно-мистецьку премію імені Сидора Воробкевича, з метою розвитку і популяризації національної культури Буковини, створення високохудожніх творів літератури і мистецтва, активізації діяльності членів творчих Спілок, професійних колективів, викладачів навчальних закладів та працівників культурно-освітньої роботи області. Премія присуджується щороку за значні досягнення у розвитку культури та мистецтва краю найкращим буковинським митцям – письменникам, художникам, артистам, працівникам концертно-театральних організацій, мистецьких навчальних закладів, культурно-освітніх установ. Премію лауреатам вручають у день святкування річниці Буковинського віча.

Бібліографічні посилання

- Богайчук М. А. (2005). *Воробкевич Сидір Іванович. У Література і мистецтво Буковини в іменах*. Букрек.
- Воробкевич Ісидор. (2006). В *Універсальний словник-енциклопедія*. Теза.
- Воробкевич Сидір Іванович. (1993). В *Енциклопедія українознавства* (Т. 1.).
- Воробкевич, С. (1964). *Вибрані поезії*. Радянський письменник.
- Воробкевич, С. (1987). *Вибрані твори*. Дніпро.
- Воробкевич, С. (1996). *Хорові твори : без супроводу*. Музична Україна.
- Воробкевич, С. І. (1909). *Твори Ізидора Воробкевича* (Т. 1) (О. Маковей, Упоряд.). З друк. наук. товариства ім. Шевченка.
- Воробкевич, С. І. (1911). *Твори Ізидора Воробкевича* (Т. 2) (О. Маковей, Упоряд.). З друк. наук. товариства ім. Шевченка.
- Кульбабська, О., & Шатілова, Н. (2016). *Пишу, як серце диктує... (Ідіостиль Сидора Воробкевича)*. Чернівецький національний університет.
- Лесин, В., & Романець, О. (б.д.). *Сидір Воробкевич – поет*. Мислене древо.
<https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/lit/v/vorobkevychs/studies/lesyn.html>
- Никоненко, П. М. (2003). *Буковинський жайвір*. Рута.

